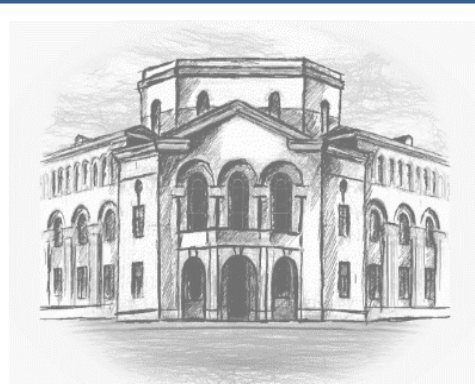


# Կառավարության պարտքը 2024 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ



ՀՀ ՖԻՆԱՆՍՆԵՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

Հունվար, 2025թ.



1. Պետական պարտքը և կառավարության պարտքը
2. Կառավարության պարտքի կառուցվածքի բարելավումը
3. Կառավարության պարտքի կառուցվածքը
4. Կառավարության ներքին պարտքը
5. Կառավարության արտաքին պարտքը
6. Կառավարության արտաքին վարկերը
7. Գանձապետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կորերը
8. Արտարժույթային պարտատոմսերի գնանշումների դինամիկան
9. Պետական բյուջեի պակասուրդի ֆինանսավորումը փոխառու միջոցների հաշվին
10. Կառավարության պարտքի սպասարկումը
11. Կառավարության պարտքի մարման և սպասարկման ժամանակացույցը
12. Կառավարության պարտքի պորտֆելի ռիսկի ցուցանիշները և ուղենիշների պահպանումը



# Պետական պարտքը և կառավարության պարտքը

- Դրամային արտահայտությամբ ՀՀ պետական պարտքը 2024թ. ընթացքում աճել է 6.2%-ով, իսկ ԱՄՆ դոլարով արտահայտված՝ 8.4%-ով,
- Դրամային և արտարժույթային ցուցանիշների փոփոխությունների տարբերությունը պայմանավորված է պարտքի փոխարկման համար կիրառված 2023թ. տարեվերջի և 2024թ. տարեվերջի դրությամբ ԱՄՆ դոլարի նկատմամբ ՀՀ դրամի տարբեր փոխարժեքներով՝ համապատասխանաբար 404.8 դրամ և 396.6 դրամ:
- Դրամային արտահայտությամբ ՀՀ կառավարության պարտքը աճել է 7.0%-ով, իսկ ԿԲ պարտքը նվազել է 10.4%-ով,

մլրդ դրամ	31.12.2023	31.12.2024	Փոփոխություն %
<b>ՀՀ պետական պարտք</b>	<b>4,794.9</b>	<b>5,092.7</b>	<b>6.2</b>
<b>ՀՀ կառավարության պարտք</b>	<b>4,571.9</b>	<b>4,892.8</b>	<b>7.0</b>
արտաքին պարտք	2,408.8	2,359.6	(2.0)
ներքին պարտք	2,163.2	2,533.3	17.1
<b>ՀՀ կենտրոնական բանկի արտաքին պարտք</b>	<b>223.0</b>	<b>199.9</b>	<b>(10.4)</b>

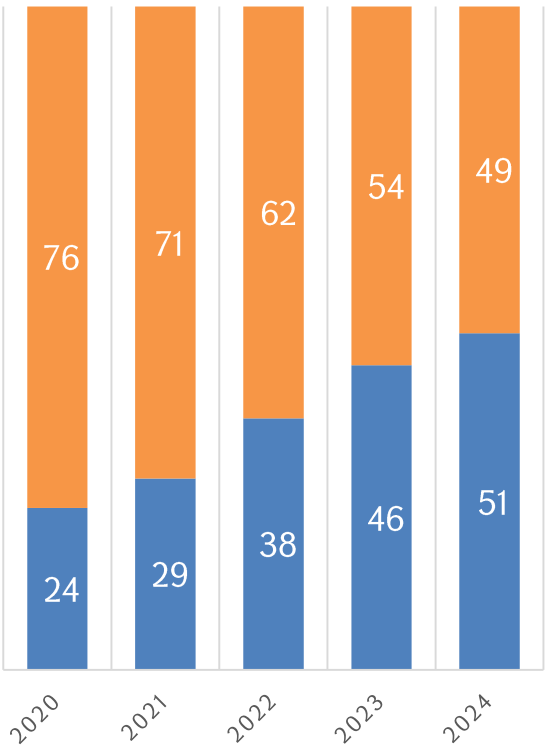
մլն ԱՄՆ դոլար	31.12.2023	31.12.2024	Փոփոխություն %
<b>ՀՀ պետական պարտք</b>	<b>11,845.4</b>	<b>12,842.2</b>	<b>8.4</b>
<b>ՀՀ կառավարության պարտք</b>	<b>11,294.6</b>	<b>12,338.2</b>	<b>9.2</b>
արտաքին պարտք	5,950.7	5,950.1	(0.01)
ներքին պարտք	5,343.9	6,388.1	19.5
<b>ՀՀ կենտրոնական բանկի արտաքին պարտք</b>	<b>550.8</b>	<b>504.0</b>	<b>(8.5)</b>



# Կառավարության պարտքի կառուցվածքի բարելավումը (ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ)

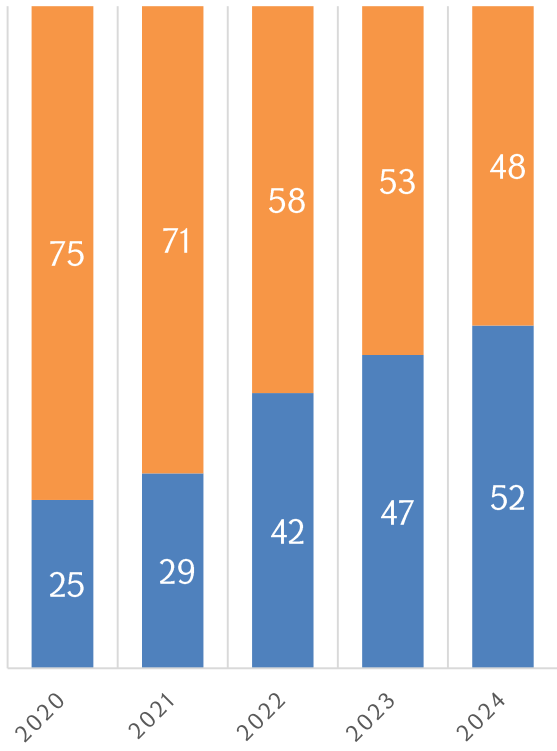
➤ Կառավարության պարտքի ռիսկերի կառավարման ներքո դրամային պարտքի կշիռը և ներքին պարտքի կշիռը 2023թ. տարեվերջի համեմատ ավելացել են 5 տոկոսային կետերով, ֆիքսված տոկոսադրույքով պարտքը գերազանցել է ռազմավարությամբ սահմանված նվազագույն շեմը՝ 80%-ը:

Ըստ ներգրավման արժույթի



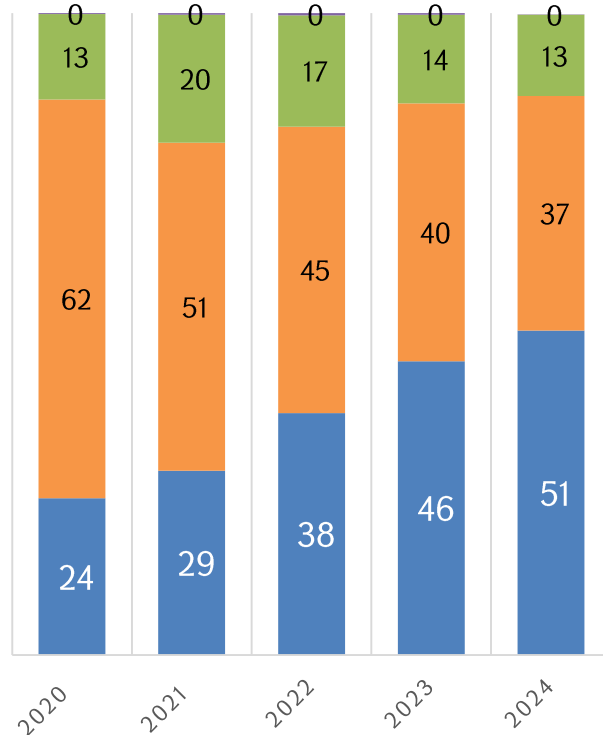
■ Արտարժույթային պարտք  
■ Դրամային պարտք

Ըստ ռեզիդենտության



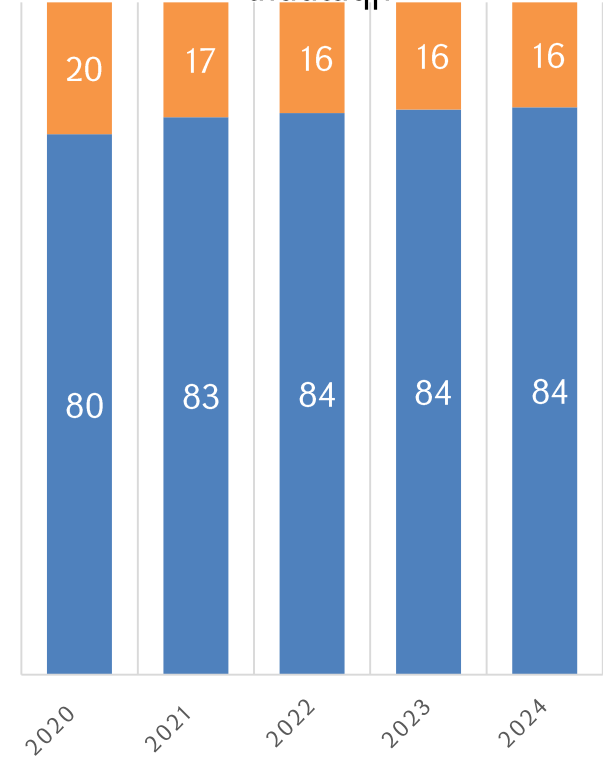
■ Ներքին պարտք  
■ Արտաքին պարտք

Ըստ գործիքակազմի



■ Երաշխիքներ  
■ Արտարժույթային պարտատոմսեր  
■ Արտաքին վարկեր  
■ Դրամային պարտատոմսեր

Ըստ տոկոսադրույքի տեսակի

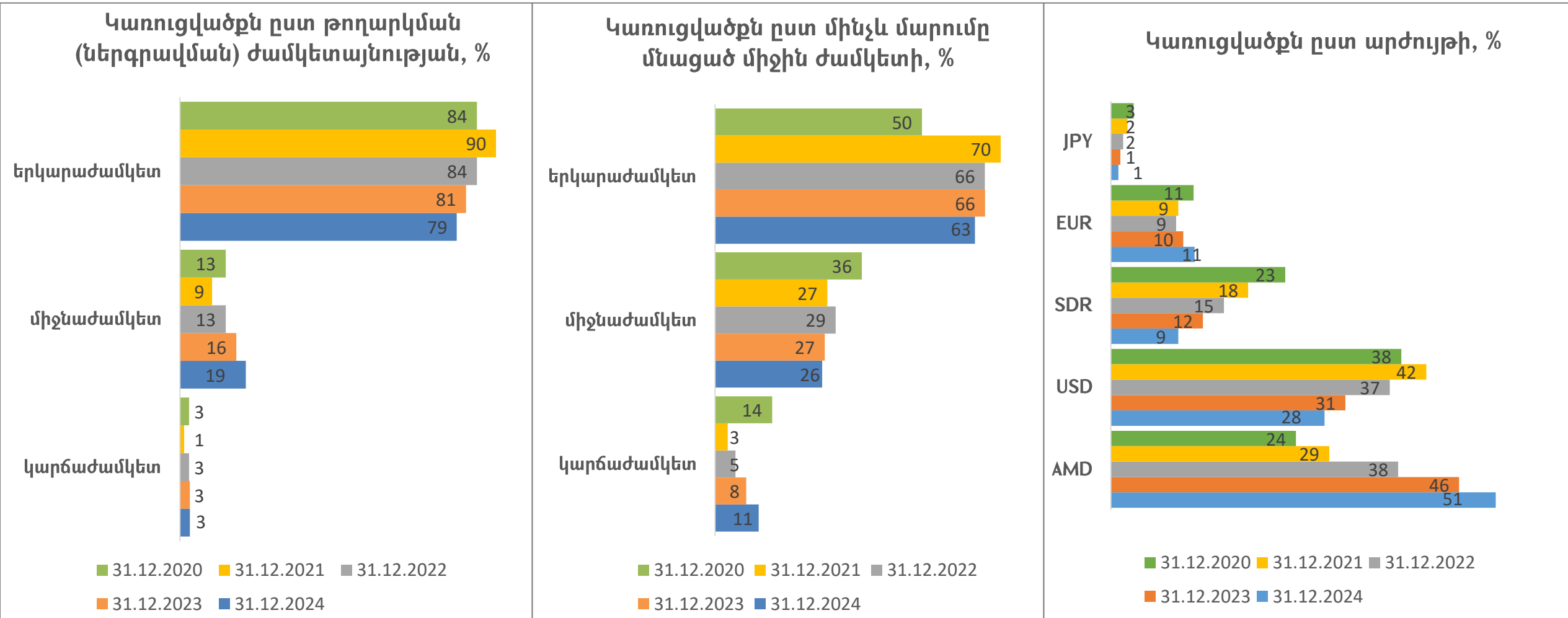


■ Լողացող տոկոսադրույքով  
■ Ֆիքսված տոկոսադրույքով



# Կառավարության պարտքի կառուցվածքը (ժամանակահատվածի վերջի դրությամբ)

➤ Վերաֆինանսավորման ռիսկի կառավարման նպատակներին համահունչ՝ էական տեսակարար կշիռ ունի երկարաժամկետ պարտքը, սակայն վերջին տարիներին որոշակիորեն ավելացել է կարճաժամկետ և միջնաժամկետ պարտքի բաժինը:





# Կառավարության ներքին պարտքը

- Ներքին պարտքի հիմնական բաղադրիչը գանձապետական պարտատոմսերն են՝ 90.9%,
- Ներքին պարտքի 370.1 մլրդ դրամով ավելացումը 2024թ. ընթացքում հիմնականում պայմանավորված է ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական գանձապետական պարտատոմսերի 356.1 մլրդ դրամով ավելացմամբ և արտարժույթային պարտատոմսերի 11.6 մլրդ դրամով ավելացմամբ,
- Ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժույթային պետական պարտատոմսերը դոլարային արտահայտությամբ 2023թ. վերջի նկատմամբ ավելացել են 7.8%-ով կամ 40.1 մլն ԱՄՆ դոլարով և կազմել 556.6 մլն ԱՄՆ դոլար (արտարժույթային պարտատոմսերի 35.6%-ը):

մլրդ դրամ	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024	Փոփոխություն մլրդ դրամ	Փոփոխություն %
<i>ներքին պարտք</i>	<i>1,650.0</i>	<i>2,163.2</i>	<i>2,533.3</i>	<i>370.1</i>	<i>17.1</i>
այդ թվում՝					
ներքին վարկեր և փոխառություններ	-	-	-	-	-
ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական գանձապետական պարտատոմսեր	1,452.3	1,946.9	2,303.0	356.1	18.3
ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժույթային պետական պարտատոմսեր	188.5	209.1	220.7	11.6	5.6
ներքին երաշխիքներ	9.2	7.2	9.5	2.4	32.9

մլն ԱՄՆ դոլար	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024	Փոփոխություն մլն ԱՄՆ դոլար	Փոփոխություն %
<i>ներքին պարտք</i>	<i>4,192.3</i>	<i>5,343.9</i>	<i>6,388.1</i>	<i>1,044.2</i>	<i>19.5</i>
այդ թվում՝					
ներքին վարկեր և փոխառություններ	-	-	-	-	-
ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական գանձապետական պարտատոմսեր	3,690.0	4,809.6	5,807.4	997.8	20.7
ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժույթային պետական պարտատոմսեր	479.0	516.5	556.6	40.1	7.8
ներքին երաշխիքներ	23.3	17.7	24.1	6.3	35.6



# Կառավարության արտաքին պարտքը

- Կառավարության արտաքին պարտքի հիմնական բաղադրիչը՝ 75.7%-ը արտաքին վարկերն են, իսկ 16.9%-ը՝ ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժույթային պետական պարտատոմսերը,
- Արտաքին պարտքի նվազումը տեղի է ունեցել արտաքին վարկերի և ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռք բերված արտարժույթային պետական պարտատոմսերի նվազման հաշվին,
- Ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական գանձապետական պարտատոմսերի ծավալն աճել է 17.2%-ով:

մլրդ դրամ	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024	Փոփոխություն մլրդ դրամ	Փոփոխություն %
<i>արտաքին պարտք</i>	<b>2,319.7</b>	<b>2,408.8</b>	<b>2,359.6</b>	<b>(49.2)</b>	<b>(2.0)</b>
այդ թվում՝					
արտաքին վարկեր և փոխառություններ	1,772.6	1,836.1	1,786.8	(49.3)	(2.7)
ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական գանձապետական պարտատոմսեր	44.0	146.0	171.0	25.1	17.2
ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժույթային պետական պարտատոմսեր	500.2	423.7	399.2	(24.5)	(5.8)
արտաքին երաշխիքներ	2.9	3.0	2.6	(0.5)	(15.0)

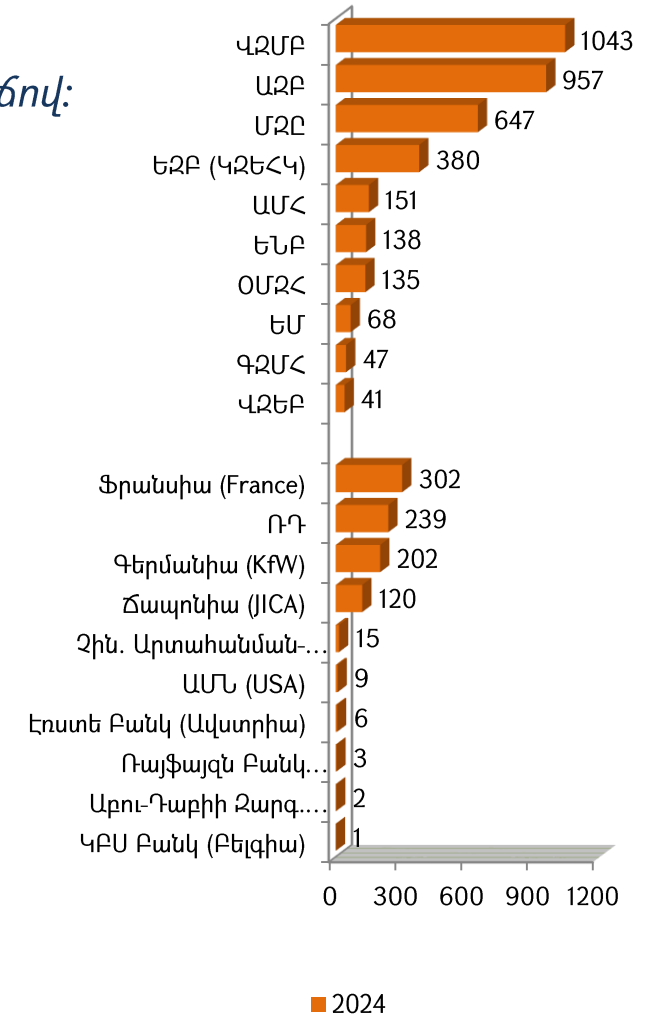
մլն ԱՄՆ դոլար	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024	Փոփոխություն մլն ԱՄՆ դոլար	Փոփոխություն %
<i>արտաքին պարտք</i>	<b>5,894.1</b>	<b>5,950.7</b>	<b>5,950.1</b>	<b>(0.6)</b>	<b>(0.01)</b>
այդ թվում՝					
արտաքին վարկեր և փոխառություններ	4,503.9	4,536.0	4,505.8	(30.2)	(0.7)
ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված պետական գանձապետական պարտատոմսեր	111.8	360.6	431.3	70.7	19.6
ոչ ռեզիդենտների կողմից ձեռքբերված արտարժույթային պետական պարտատոմսեր	1,271.0	1,046.6	1,006.5	(40.1)	(3.8)
արտաքին երաշխիքներ	7.5	7.4	6.5	(1.0)	(13.2)



# Կառավարության արտաքին վարկերը

- 2020թ. տարեվերջի համեմատությամբ արտաքին վարկերի մ/կ տոկոսադրույքն աճել է 2.0 տոկոսային կետով, միջին ժամկետը կրճատվել է 1.0 տարով:
- Արտաքին վարկատուների կառուցվածքում 2023թ. տարեվերջի համեմատությամբ ՎՋՄԲ-ի և ԱՋԲ-ի կշիռներն ավելացել են համապատասխանաբար 2.3 և 2.6 տոկոսային կետերով, ՄՋԸ-ի և ԱՄՀ-ի կշիռները նվազել են համապատասխանաբար 1.8 և 3.5 տոկոսային կետերով:
- Տոկոսավճարների աճը պայմանավորված է հիմնականում լողացող տոկոսադրույքների էական աճով:

Արտաքին վարկերի կառուցվածքն ըստ վարկատուների (մլն ԱՄՆ դոլար)



	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024
<b>Արտաքին վարկեր (մլն ԱՄՆ դոլար)</b>	<b>4,665</b>	<b>4,481</b>	<b>4,504</b>	<b>4,536</b>	<b>4,506</b>
այդ թվում՝					
միջազգային կազմակերպություններ	3,588	3,468	3,496	3,590	3,607
օտարերկրյա պետություններ	1,056	997	994	934	889
առևտրային բանկեր	21	17	14	12	9
Միջին կշռված տոկոսադրույք, %	1.5	1.5	3.2	3.6	3.5
Մինչև մարումը մնացած միջին կշռված ժամկետ, տարի	8.4	7.9	7.5	7.3	7.4

Արտաքին վարկերով գործառնությունները, մլն ԱՄՆ դոլար			
	2022թ. հունվար-դեկտեմբեր	2023թ. հունվար-դեկտեմբեր	2024թ. հունվար-դեկտեմբեր
Տոկոսավճար	81.6	157.6	168.9
Մայր գումարի մարում	228.5	315.6	421.6
Վարկային միջոցների ստացում	397.9	316.4	504.1

	31.12.2020	31.12.2021	31.12.2022	31.12.2023	31.12.2024
<b>Արտաքին վարկերի կառուցվածքն ըստ տոկոսադրույքի, %</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>	<b>100</b>
լողացող տոկոսադրույքով վարկեր	31.5	33.4	36.9	39.7	42.7
ֆիքսված տոկոսադրույքով վարկեր	68.5	66.6	63.1	60.3	57.3

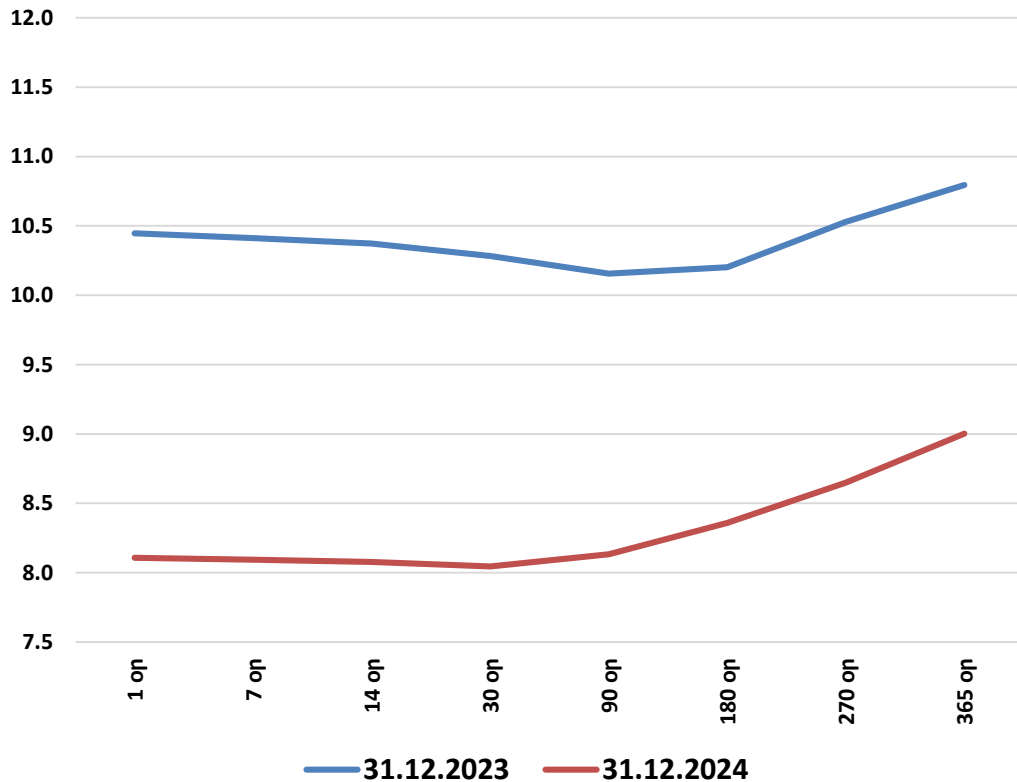




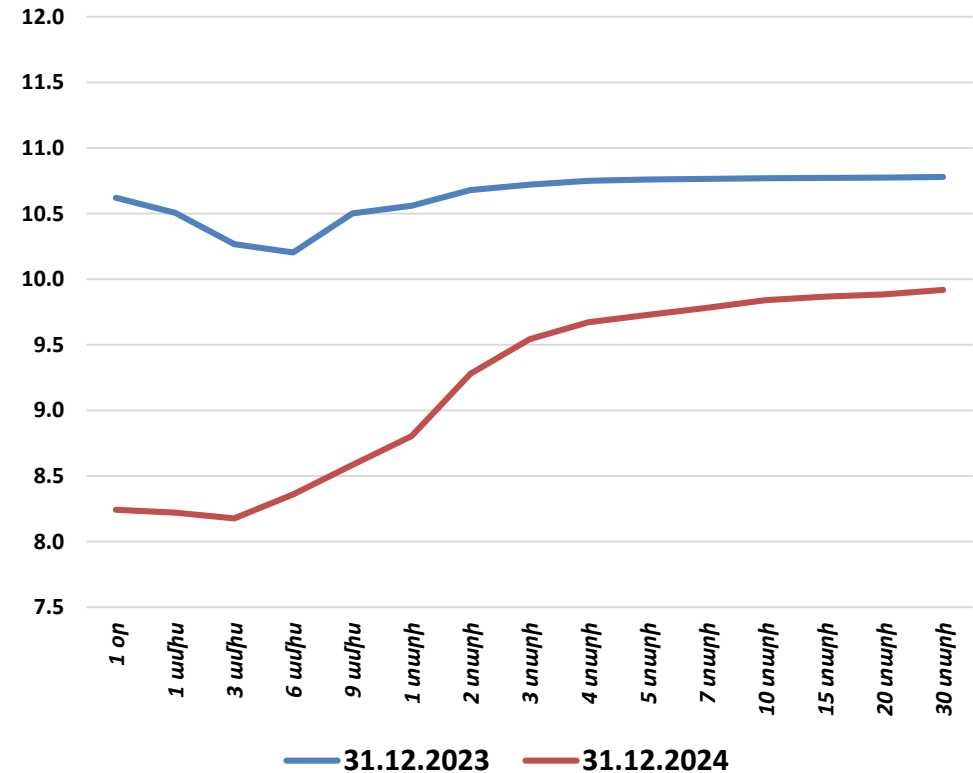
# Գանձապետական պարտատոմսերի եկամտաբերության կորերը

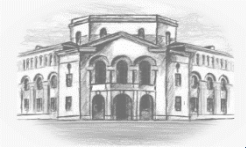
➤ 2023թ. տարեվերջի համեմատ եկամտաբերության կորը գրեթե ողջ երկայնքով նվազել է, ընդ որում կորի կարճաժամկետ հատվածն ավելի արագ է նվազում, իսկ երկարաժամկետ հատվածը ճշգրտվում է:

### Չեղչատուկուսային պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր (%)



### Արժեկտրոնային պարտատոմսերի եկամտաբերության կոր (%)





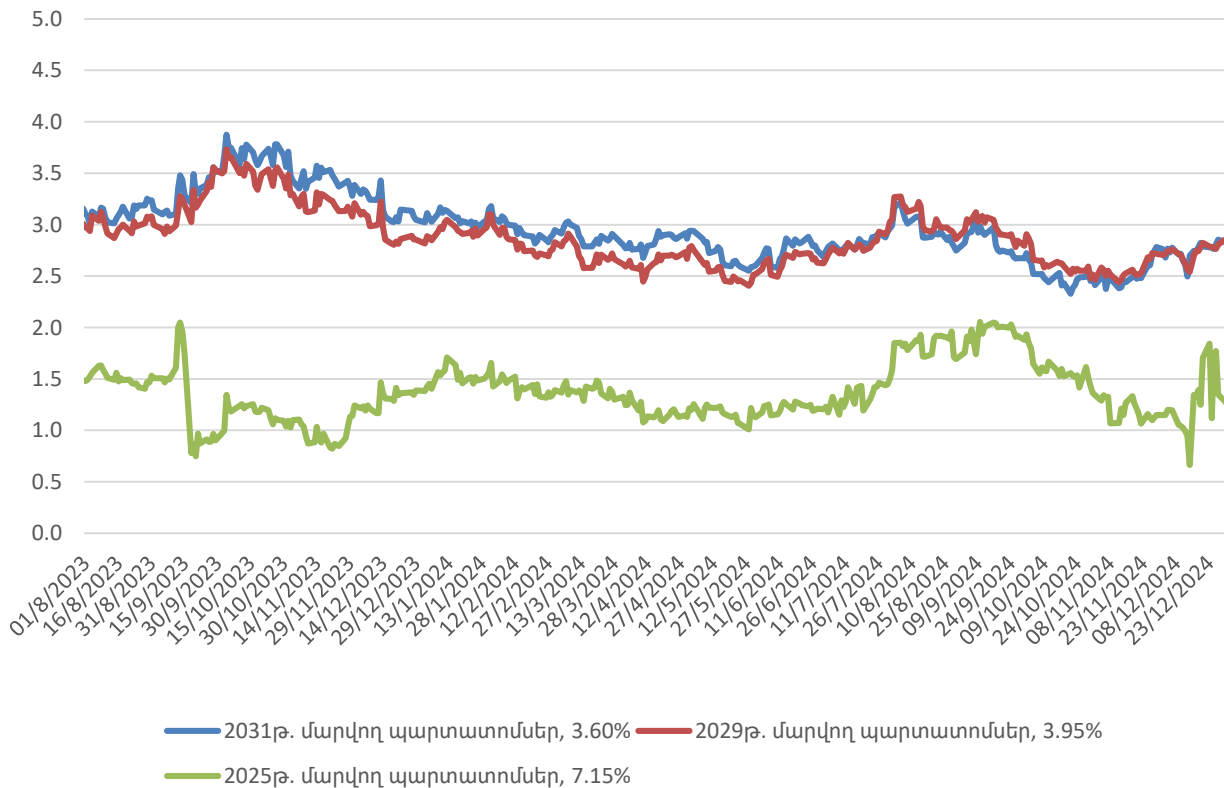
# Արտարժույթային պարտատոմսերի գնանշումների դինամիկան

31.12.2024թ. դրությամբ

	2025	2029	2031
%	4.590	7.030	7.180
Սպրեդ	125.0	283.2	283.2

➤ Արտարժույթային պարտատոմսերի գնանշումները համահունչ են փոխվում նույն ժամկետայնության ԱՄՆ գանձապետական պարտատոմսերի եկամտաբերության հետ:

Արտարժույթային պարտատոմսերի սպրեդը ըստ մարման տարեթվի



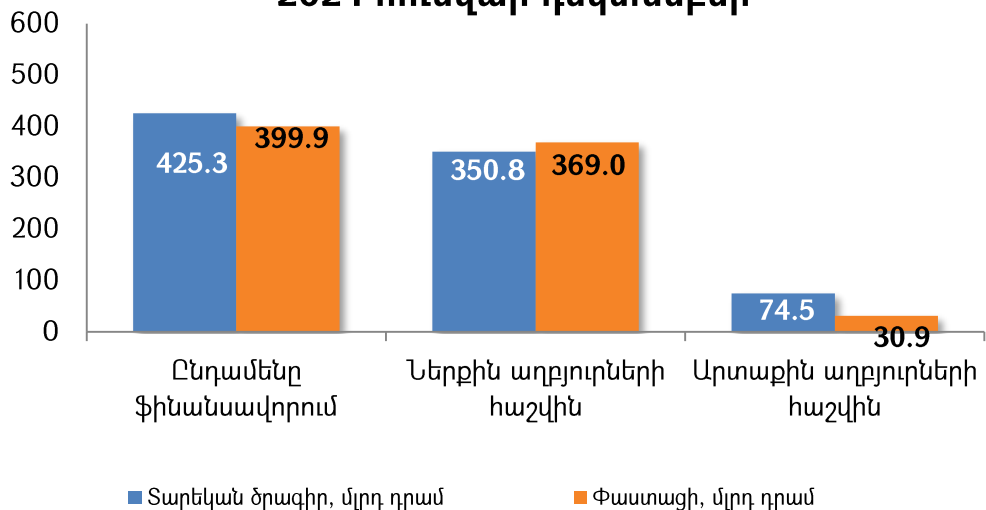
Արտարժույթային պարտատոմսերի գնանշումները



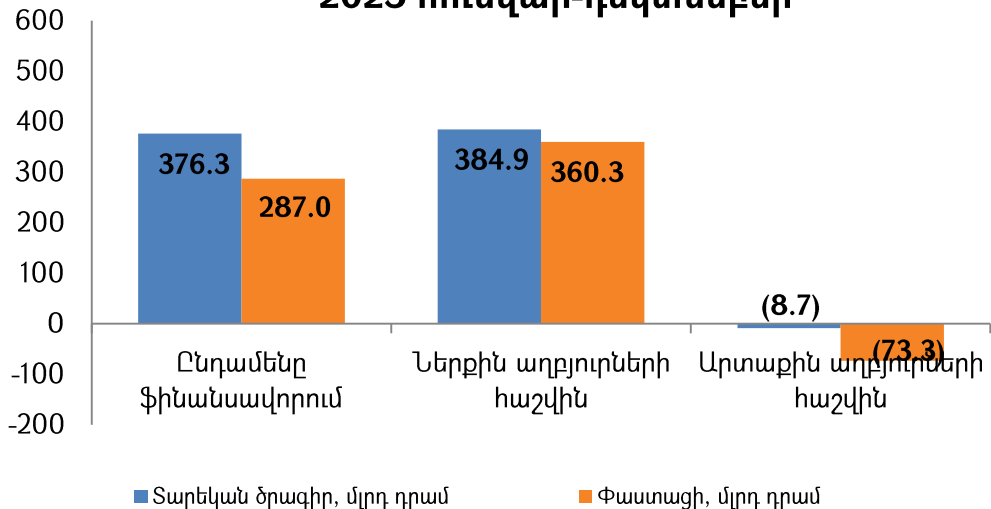


# Պետական բյուջեի պակասուրդի ֆինանսավորումը փոխառու զուտ միջոցների հաշվին

### 2024 հունվար-դեկտեմբեր



### 2023 հունվար-դեկտեմբեր

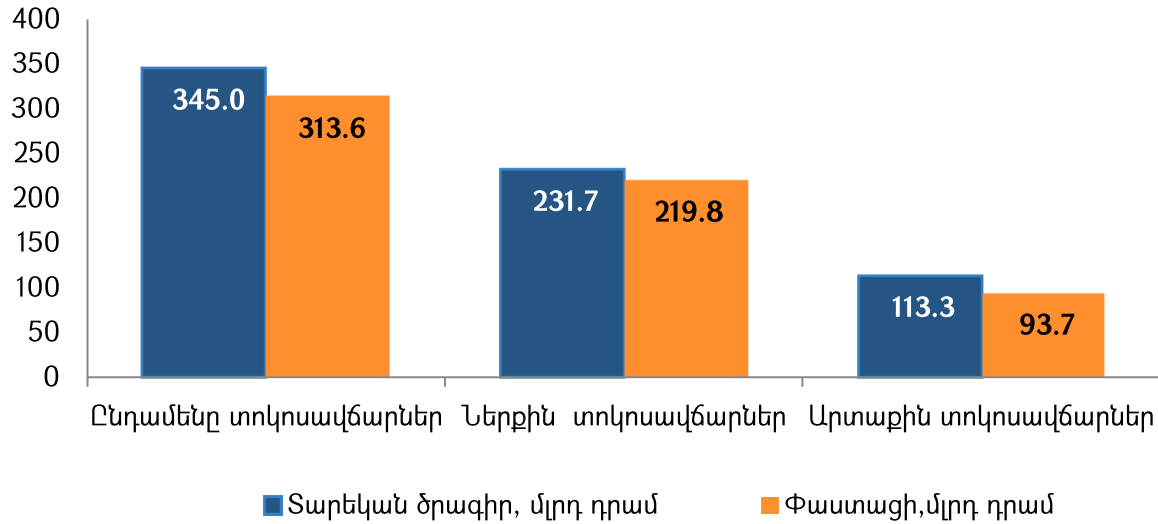


մլրդ դրամ	01.01.22-31.12.22	%	01.01.23-31.12.23	%	01.01.24-31.12.24	%
<b>Ընդամենը ֆինանսավորումը փոխառու զուտ միջոցների հաշվին</b>	<b>318.2</b>	<b>100.0</b>	<b>287.0</b>	<b>100.0</b>	<b>399.9</b>	<b>100.0</b>
<i>ներքին աղբյուրներից</i>	<i>252.0</i>	<i>79.2</i>	<i>360.3</i>	<i>125.5</i>	<i>369.0</i>	<i>92.3</i>
պետական գանձապետական պարտատոմսերի տեղաբաշխումից զուտ մուտք	252.0		360.3		369.0	
տեղաբաշխումից մուտք	399.8		584.1		654.2	
մարում / հետգնում	(147.8)		(223.8)		(285.2)	
<i>արտաքին աղբյուրներից</i>	<i>66.2</i>	<i>20.8</i>	<i>(73.3)</i>	<i>(25.5)</i>	<i>30.9</i>	<i>7.7</i>
վարկերի և փոխառությունների գծով զուտ մուտք	66.2		0.1		30.9	
վարկերի և փոխառությունների ստացում	165.8		124.6		196.9	
նպատակային վարկեր	50.3		62.6		70.7	
բյուջետային աջակցության վարկեր	115.5		62.0		126.2	
վարկերի և փոխառությունների մարում	(99.6)		(124.5)		(166.0)	
արտարժույթային պետական պարտատոմսերի տեղաբաշխումից զուտ մուտք	-		(73.4)		-	
տեղաբաշխումից մուտք	-		-		-	
մարում / հետգնում	-		(73.4)		-	

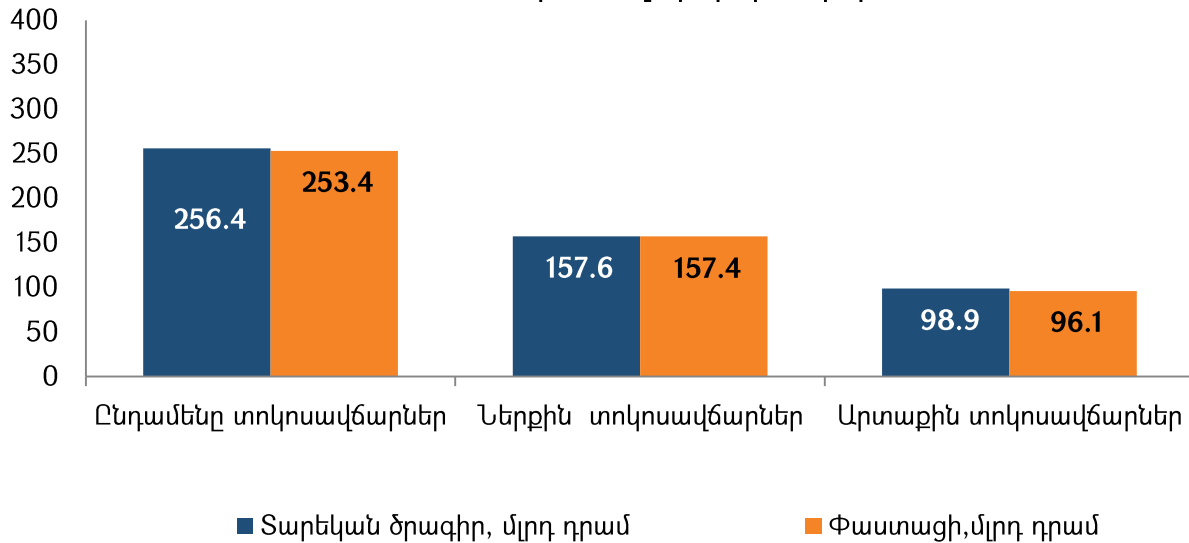


# Կառավարության պարտքի սպասարկումը (տոկոսավճարներ)

2024 հունվար-դեկտեմբեր



2023թ հունվար-դեկտեմբեր



մլրդ դրամ	01.01.2022-31.12.2022	%	01.01.2023-31.12.2023	%	01.01.2024-31.12.2024	%
<b>Ընդամենը տոկոսավճարներ</b>	<b>198.3</b>	<b>100.0</b>	<b>253.4</b>	<b>100.0</b>	<b>313.6</b>	<b>100.0</b>
<i>ներքին տոկոսավճարներ</i>	<i>125.9</i>	<i>63.5</i>	<i>157.4</i>	<i>62.1</i>	<i>219.8</i>	<i>70.1</i>
պետական գանձապետական պարտատոմսերի գծով	125.9	63.5	157.4	62.1	219.8	70.1
<i>արտաքին տոկոսավճարներ</i>	<i>72.4</i>	<i>36.5</i>	<i>96.1</i>	<i>37.9</i>	<i>93.7</i>	<i>29.9</i>
արտաքին աղբյուրներից ստացված վարկերի գծով	35.0	17.7	62.3	24.6	66.3	21.2
արտարժույթով պետական պարտատոմսերի գծով	37.4	18.8	33.8	13.3	27.4	8.7



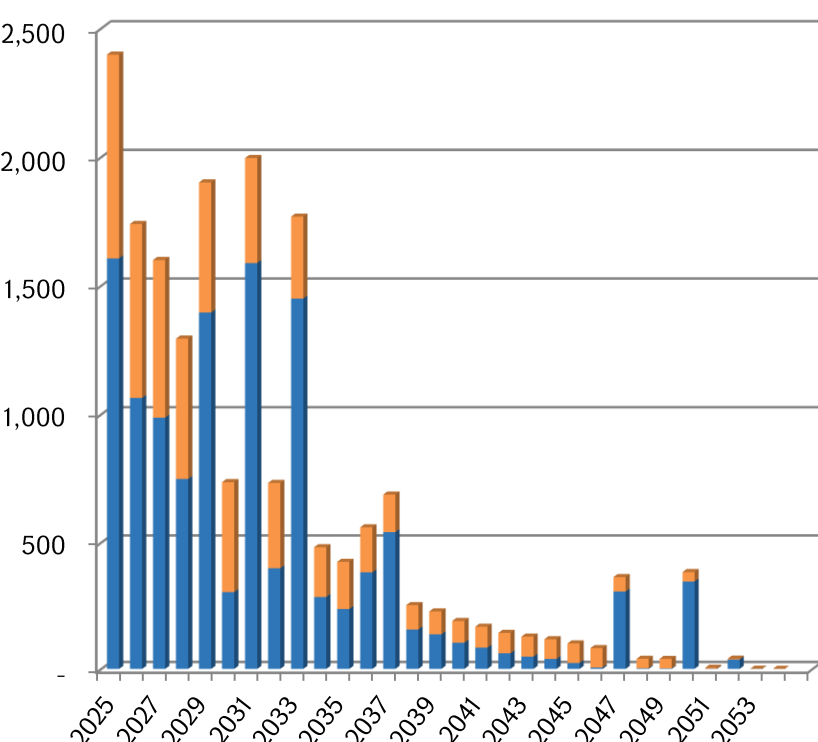
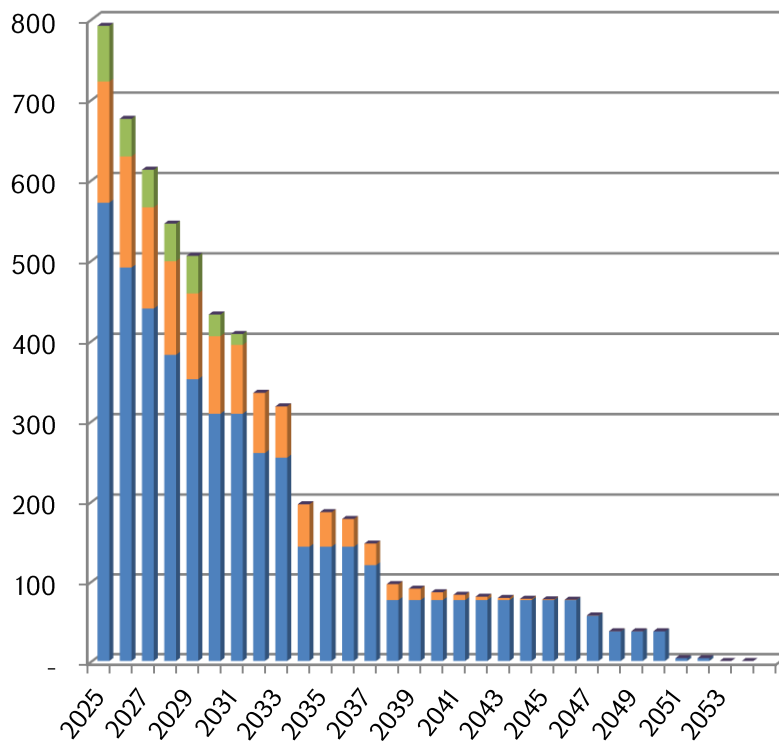
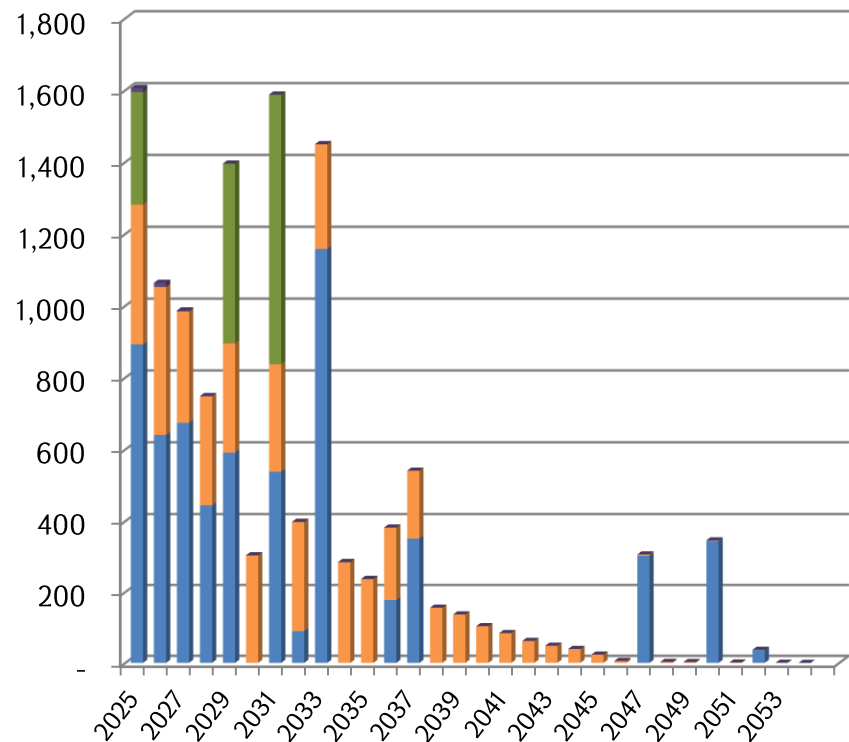
# Կառավարության պարտքի մարման և սպասարկման ժամանակացույցը

- Կառավարության պարտքի մարումները սիոված են մինչև 2054թ.,
- Վերաֆինանսավորման ռիսկի տեսակետից առանձնանում են եվրապարտատոմսերի մարման տարեթվերը՝ 2025թ., 2029թ. և 2031թ.:

Կառավարության պարտքի մարման ժամանակացույցը

Սպասարկման ժամանակացույցը

Վճարումների ժամանակացույցը



- Երաշխիքներ, մլն ԱՄՆ դոլար
- Արտարժույթային պարտատոմսեր, մլն ԱՄՆ դոլար
- Արտաքին վարկեր, մլն ԱՄՆ դոլար
- Դրամային պարտատոմսեր, մլն ԱՄՆ դոլար

- Երաշխիքներ, մլն ԱՄՆ դոլար
- Արտարժույթային պարտատոմսեր, մլն ԱՄՆ դոլար
- Արտաքին վարկեր, մլն ԱՄՆ դոլար
- Դրամային պարտատոմսեր, մլն ԱՄՆ դոլար

- Մարում, մլն ԱՄՆ դոլար
- Սպասարկում, մլն ԱՄՆ դոլար



# Կառավարության պարտքի պորտֆելի ռիսկի ցուցանիշները և ուղենիշների պահպանումը

➤ ՀՀ կառավարության պարտքի գծով սահմանված գրեթե բոլոր ուղենիշները փաստացի պահպանվել են, իսկ պարտքի միջին տոկոսադրույքը 2023թ. տարեվերջի նկատմամբ աճել է 0.2 տոկոսային կետով:

	Ուղենիշ	31.12.2022թ. փաստացի	31.12.2023թ. փաստացի	31.12.2024թ. փաստացի
Միջին կշռված տոկոսադրույք, %		6.3	7.0	7.2
<b>Վերաֆինանսավորման ռիսկ</b>				
Մինչև մարումը մնացած միջին ժամկետ, տարի	7 - 10	7.7	7.4	6.9
Առաջիկա երեք տարվա ընթացքում մարման ենթակա պարտքի տեսակարար կշիռ, %	առավելագույնը 35%	28.8	28.6	29.6
Առաջիկա տարվա ընթացքում մարվող պետական գանձապետական պարտատոմսերի (ՊԳՊ) կշիռը ՊԳՊ-երի ծավալի մեջ (տարեվերջին), %	առավելագույնը 20%	12.9	11.8	13.0
<b>Տոկոսադրույքի ռիսկ</b>				
Ֆիքսված տոկոսադրույքով պարտքի տեսակարար կշիռ, %	առնվազն 80%	83.5	84.1	84.4
Մինչև տոկոսադրույքի վերաֆիքսումը մնացած միջին ժամկետ, տարի		6.6	6.4	5.6
Առաջիկա 365 օրվա ընթացքում վերաֆիքսվող պարտքի տեսակարար կշիռ, %		23.3	21.6	26.3
<b>Փոխարժեքի ռիսկ</b>				
Ներքին պարտքի տեսակարար կշիռ, %	առնվազն 40%	41.6	47.3	51.8
ՀՀ դրամով ներգրավված պարտքի տեսակարար կշիռ, %	առնվազն 40%	37.9	45.9	50.8